

Motion till riksdagen 2008/09:Ub15

av Mats Pertoft m.fl. (mp)
med anledning av prop. 2008/09:68

Yrkeshögskolan

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att entreprenörskap ska genomsyra yrkeshögskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler platser i yrkeshögskolan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om yrkeshögskolans roll.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma med förslag till struktur för validering.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avgiftsfrihet i utbildningen inom yrkeshögskolan.

2 Inledning

Utbildning ska rusta för framtiden. Vi lever i en internationaliserad värld som är i ständig förändring. Det ställer stora krav på vårt utbildningsväsende, som måste hålla hög kvalitet samtidigt som det måste vara dynamiskt nog för att möta såväl samhälle som individ där denne befinner sig. Utbildningsväsendet måste ge förutsättningar för ett livslångt lärande, ständiga möjligheter att lära om och lära nytt.

Ett dynamiskt utbildningsväsende innehåller en mångfald av utbildningar. Eftergymnasiala yrkesutbildningar är viktiga i sammanhanget och förtjänar att få en mer framträdande ställning. Miljöpartiet har länge värnat den kvalificerade yrkesutbildningen, KY, och konsekvent föreslagit förstärkningar av den. KY-utbildningarna är framgångsrika på många sätt och utgör ett viktigt, självständigt komplement till högskoleutbildningarna. Dessa omfattar en mångfald av utbildningar, och de har en stark koppling både till behov på arbetsmarknaden och till det lokala arbets- och näringslivet. Inte minst leder de till arbete. Nio av tio av de som avslutat sin KY-utbildning har jobb ett år

Fel! Okänt namn på

efter examen, de allra flesta inom sitt utbildningsområde. Det finns all anledning att lyfta fram denna utbildningsform och Miljöpartiet är positiva till att det sker inom ramen för en yrkeshögskola.

3 Entreprenörskap självklart perspektiv i yrkeshögskolan

Världen behöver fler kreativa personer, fler problemlösare och fler som kan gå från idé till verklighet. Sverige behöver ett livskraftigt och diversifierat näringsliv som förmår att förnya sig. I ljuset av finanskrisen och den förestående lågkonjunkturen blir detta än mer uppenbart.

Företag startas av individer och vi behöver fler entreprenörer. Jobben kommer i de små och medelstora företagen. Jobben kommer inom företag som har riktat in sig på framtidens lösningar, snarare än gårdagens. I detta sammanhang är utbildningsväsendet av avgörande betydelse. Ett entreprenörstänkande måste därför finnas med i utbildningens alla stadier.

Självklart gäller det inte minst den nya yrkeshögskolan. Häpnadsväckande nog lyser entreprenörskapet helt med sin frånvaro i regeringens proposition om yrkeshögskolan. Den innehåller inte en enda stavelse som går att koppla till företagande. Ord som entreprenörskap och företagande nämns över huvud taget inte. Regeringen verkar se yrkeshögskolan som enbart en väg till en kvalificerad anställning. Men att helt förbise vikten av att studenterna i yrkeshögskolan rustas för att skapa nya livskraftiga företag är helt oacceptabelt.

För Miljöpartiet är det av stor vikt att utbildningarna inom yrkeshögskolan uppmuntrar och förbereder studenterna för att starta egna företag. Det är i allra högsta grad relevant för de flesta utbildningar som kommer att anordnas inom yrkeshögskolan.

Ett år efter examen är det 5 % av dem som gått ut en KY-utbildning som driver företag. KY-utbildningarna är i dag tydligt inriktade på anställningsbarhet, men Miljöpartiet ser en stor potential för entreprenörskap inom KY och inom yrkeshögskolan i stort. Miljöpartiet anser därför att riksdagen ska ge regeringen till känna sin mening att entreprenörskap ska vara en viktig beståndsdel i yrkeshögskolan, som ska genomsyras av ett entreprenörskapsperspektiv.

4 Dimensioneringen av yrkeshögskolan

Miljöpartiet har länge drivit att antalet platser inom KY/yrkeshögskolan behöver öka. Fler måste få möjlighet att ta del av denna typ av utbildning. Det finns en stor efterfråga på kvalificerad utbildning bortom den akademiska världen. Mot bakgrund av den ekonomiska krisen blir detta behov allt större och frågan allt angelägnare. Vi går in i en recession, varslen duggar tätt och alltfler människor kommer att förlora sina jobb. Det blir svårt för många, och

det finns inget bättre tillfälle än nu att satsa på att höja kompetensen bland medborgarna så att vi, den dag konjunkturen vänder, står än bättre rustade.

Miljöpartiet anser att regeringens satsningar på yrkeshögskolan har varit alldeles för blygsamma och har i vår budgetmotion för 2009 anslagit medel för 2 500 ytterligare platser inom yrkeshögskolan. Det är 1 500 fler platser än regeringen.

	2009	2010	2011
Yrkeshögskolan			
Regeringen	1 000	2 000	1 000
Miljöpartiet	2 500	4 500	4 500

5 Yrkeshögskolans roll

Miljöpartiet anser att det är viktigt att utbildningarna inom yrkeshögskolan får behålla sin särskilda prägel. De är framgångsrika och efterfrågade. De fyller en funktion som varken den gymnasiala utbildningen eller högskolan gör. Yrkeshögskolan ska inte utvecklas till att bli mer lik högskolan. Yrkeshögskolan ska inte ge en andra klassens högskoleutbildning, den ska ge en första klassens yrkesutbildning.

Såväl högskolan som yrkeshögskolan erbjuder eftergymnasiala utbildningar. De flesta av dem som läser vidare efter gymnasiet kommer att utbilda sig antingen inom högskolan eller inom yrkeshögskolan. Eftersom det är gymnasieutbildningen som ger behörighet till båda utbildningsformerna finns det inga hinder för en person som genomgått en yrkeshögskoleutbildning att senare utbilda sig inom högskolan eller vice versa. Det är viktigt att poängtera att den ena utbildningen inte kvalificerar för den andra, utan att de helt enkelt är olika typer av eftergymnasiala utbildningar. Däremot kan det säkert finnas beröringspunkter och förutsättningar för samarbete huvudmän emellan på det lokala planet.

6 Validering

Det är av stor vikt att människors kompetens kan valideras. Att människor som fått sin utbildning i andra länder står till den svenska arbetsmarknadens förfogande innebär en enorm resurstillförsel. Det är mycket olyckligt och delvis besynnerligt att den svenska arbetsmarknaden inte förmår tillvarata denna kompetens. Ur detta perspektiv är validering av avgörande betydelse. Utbildning och erfarenhet från andra länder kan vara svåra för svenska arbetsgivare att värdera, och därför bör statliga myndigheter se till att göra valideringar. För individen är det avgörande att få veta på vilket sätt man

Fel! Okänt namn på

eventuellt behöver komplettera sin utbildning. Validering är naturligtvis också relevant när det gäller sökande till utbildningar, som yrkeshögskolan.

Regeringen föreslår i propositionen att en ny myndighet för validering ska bildas. En utredare ska tillsättas för att ta ställning till hur uppgiften med validering ska hanteras inom myndigheten. Det innebär att det dröjer flera år innan vi får en ordentlig struktur för validering, vilket Miljöpartiet är kritiskt mot. Särskilt mot bakgrund av att det nyligen gjorts en stor utredning på området, under åren 2004–2007 utreddes frågorna av Valideringsdelegationen. Miljöpartiet anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till struktur för validering.

7 Avgiftsfrihet

Det är en viktig princip att all offentligfinansierad utbildning i Sverige är avgiftsfri. Miljöpartiet vill särskilt understryka vikten av att detta även ska gälla inom yrkeshögskolan. Utbildning ska vara tillgänglig för alla och att studera är en stor ekonomisk investering även om själva utbildningen är avgiftsfri. De flesta finansierar sitt uppehälle under studierna med studiebidrag, studielån samt i många fall extraarbete. Utbildningsavgifter är mot bakgrund av de studerades ekonomiska realiteter helt orealistiska. I själva verket behöver studiemedlet höjas. Miljöpartiet avsätter i sin budget medel för att höja bidragsdelen i studiemedlet med motsvarande 900 kr i månaden.

Angående avgifter skriver regeringen i propositionen:

Utbildning för vilken utbildningsanordnaren får statsbidrag eller särskilda medel ska i princip vara avgiftsfri för de studerande. En myndighet får besluta att utbildningsanordnaren får ta ut studerandeavgifter för annan utbildning inom yrkeshögskolan. Avgifterna ska vara skäliga med hänsyn till de kostnader som anordnaren har, förutsatt att kostnaderna i sig kan anses rimliga för verksamheten.

Miljöpartiet anser att utbildningsanordnaren ska kunna erbjuda utbildningar som inte är offentligt finansierade och ta ut avgifter för dessa. Vi är dock angelägna om att understryka att detta enbart gäller utbildningar som inte får offentligt stöd.

Stockholm den 12 december 2008

Mats Pertoft (mp)

Lage Rahm (mp)

Peter Rådberg (mp)